

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
«Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі»
(13-14 червня 2023 року, м. Харків)

Харків 2023

ЗМІСТ

<i>Секція 1. Теоретико-методологічні засади мистецької освіти</i>	5
Цебрій І. В.	5
Сучасна мистецька освіта України в контексті культури Metamodern	
Долматова М. П.	10
Формування естетичних ціннісних орієнтацій як суттєвого елемента духовної культури молоді	
Жуков В. П., Будьонний В. М.	15
Роль та значення оркестру народних інструментів домрово-балалайкового складу в Україні	
Кармазін А. О., Дубровіна І. В.	18
Олександр Олесь та Кирило Стеценко: постаті митців на тлі державотворчого процесу УНР	
Чайковська В. Б.	22
До питання еволюції звукової термінології в сучасній аудіовізуальній культурі	
Собко О. О.	26
До питання творчої самореалізації здобувачів освіти ЗВО МВС України	
<i>Секція 2. Професійна підготовка фахівців мистецького профілю</i>	30
Feng Yaqing	30
Development of independent study of music and performance students in china's colleges and universities	
Воскобойнікова С. І.	33
Формування компетентності оцінювання у вчителів музичного мистецтва спеціалізованих музичних навчальних закладів	
Гречанівська Т. Ю.	37
Віолончельна соната І. І. Лізогуба у контексті історико-стильових аспектів розвитку українського віолончельного виконавства	
Жуков В. П., Маточка Д. Є.	40
Значення диригентсько-оркестрової освіти у підготовці майбутніх фахівців музичного мистецтва	
Попова О. В., Лі Юанці	44
Гуманістична парадигма як основа формування емпатійної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Ревенко І. В.	48
Емпатійність як професійна якість учителя мистецької освітньої галузі	
<i>Секція 3. Інноваційні технології</i>	51
<i>в системі мистецького навчання і виховання</i>	
Алтухова А. В., Червяк Т. М.	51
Цифровий живопис як інноваційна технологія у мистецькій освіті	

ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Попова О. В.

докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри освітології та інноваційної педагогіки

Лі Юанці

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Емпатійна культура як стрижневий компонент професіоналізму вчителя, у тому числі вчителя музичного мистецтва, значною мірою впливає на всі складники його діяльності. Емпатійні властивості особистості вчителя музичного мистецтва виступають як умова успішності його професійної діяльності, заснованої на гуманістично орієнтованому підході до встановлення контакту з учнем, що сприяє взаємному розкриттю суб'єктів педагогічної взаємодії [2, с. 803]. Емпатійна культура вчителя спрямована на гуманізацію його взаємодії з учнями.

Гуманізацію, тобто «олюднення» освіти, С. Гончаренко характеризує як побудову стосунків учасників освітнього процесу на основі зміни стилю спілкування – від авторитарного до демократичного, подолання жорсткого маніпулювання свідомістю вихованців, практики індоктринації учнів і студентів – нав'язування їм непорушних стереотипів мислення, догм, які не піддаються критиці [1, с. 156].

Отже, формування емпатійної культури вчителя музичного мистецтва необхідно вимагає розглядати цей процес у вимірах гуманістичної парадигми.

Ідеї гуманізму і гуманізації освіти та концепції їх реалізації в педагогічній практиці розкрито в працях таких китайських учених, як Гао Ці, Гуань Тяньчун, Інх Цзидун, Конфуцій, Лю Люшен, Юань Гуйжень та ін. У контексті порушеної проблеми значимими є праці китайських учених (Хуан Цзі, Го Ціцзя, Фен Чжоучжо та ін.), у яких розкрито концепцію виховання якісних характеристик особистості – «суч-жи цзяоюй». Дослідження Ван Цзе-нуна, Дін Вандіня, Ду Яньняня, Лі Цзюньюня, Ли Яньхуэя, Цао Хуйіня та інших китайських учених

дають можливість зіставити тенденції гуманізації освіти, перебіг її реалізації в системі вищої педагогічної освіти Китаю, України та інших країн, виявити їх загальне та особливе, знайти ефективні форми та оптимальні шляхи розвитку національних систем освіти [3].

У процесі наукового пошуку з'ясовано, що гуманістична парадигма освіти визначається як провідний аспект її модернізації і стає головним принципом розробки державної політики у сфері освіти як в Україні, так і в КНР. Означена парадигма, зокрема, передбачає розвиток індивідуальності, що формується на базі сучасної культури та широких знань, високого соціально-психологічного і педагогічного професіоналізму. Із огляду на вище зазначене, можна стверджувати, що серед численних варіантів реорганізації вищої педагогічної освіти гуманізація та гуманітаризація мають бути ключовими напрямками розвитку, із якими пов'язана підготовка вчителя, у тому числі вчителя музичного мистецтва, нового типу.

У процесі розвитку в сучасній системі вищої педагогічної освіти в Китаї можна виділити такі тенденції:

- професіоналізація педагога; створення та вдосконалення варіативної моделі підготовки майбутніх учителів;
- диверсифікація вищої педагогічної освіти; перехід від замкненого до відкритого її стану;
- інтеграція професійної підготовки та постпрофесійної перепідготовки педагогів;
- перехід вищої педагогічної освіти з кількісного зростання до якісного розвитку.

Проте слід констатувати, що в китайській педагогічній освіті на нинішньому етапі її розвитку ще немає явно вираженого переходу від авторитарної до гуманістичної освітньої парадигми. Слід зазначити, що багато в чому гальмування гуманістично орієнтованих реформ у КНР пояснюється великими труднощами, які пов'язані з тим, що китайська освіта довгі роки будувалася за радянським зразком, який певною мірою мав традиційно-

авторитарний характер.

Слово «гуманізм» для системи освіти позначає тенденцію у розвитку науки як соціального інституту, що стверджує абсолютну цінність та гідність людини та особистості як суб'єкта освітньо-виховної діяльності та відносин. Гуманістичний підхід є науковою ідеологією та філософсько-педагогічним світоглядом сьогодення у всіх розвинених країнах світу. Проте в КНР дотепер немає цілісно оформленої концепції гуманістичної освіти. Хоча в країні й існують значні напрацювання в галузі підходів до гуманізації освіти, сьогодні ще немає її цілісно оформленої концепції. починають розроблятися особистісно орієнтовані технології навчання та виховання здобувачів різного рівня. І саме під час вирішенні завдань, поставлених перед гуманізацією освіти КНР, гостро відчуваються слабкості теоретичної бази щодо розв'язання вказаної проблеми.

Значна кількість учителів і викладачів у КНР, визнаючи перевагу гуманістичної спрямованості педагогічної освіти, усе ще зберігає технократичне педагогічне мислення, і в них все ще недостатньо сформований гуманітарний стиль нового мислення, ядром якого є методологічна культура педагога-гуманіста. діалогічні відносини у навчанні. Виникають труднощі в застосуванні інноваційних форм, методів, технологій професійної підготовки майбутніх учителів, у тому числі в процесі формування в них емпатійної культури, у вимірі гуманізації освіти. Це зумовлюється професійними установками викладачів та досвідом попередньої предметної діяльності як викладачів, так і студентів. Водночас можна припустити, що перехід з авторитарних позицій в освіті на гуманістичні можливий лише за відповідної зміни професійно-педагогічного світогляду як у здобувачів вищої педагогічної освіти, так і в педагогічних працівників закладів освіти [3].

Отже, гуманістична парадигма освіти передбачає насамперед цінність людини, свободу її думок, поведінки, вчинків, гармонію стосунків, свободу вибору, максимальне сприяння розвитку чуттєвості, тактовності, толерантності особистості вчителя, збагаченню його внутрішнього світу, що визначає надзвичайне значення означеної парадигми для формування емпатійної

культури майбутнього вчителя музичного мистецтва. Водночас можемо констатувати, що ідея гуманізації вищої педагогічної освіти в Китаї ще не отримала достатньо глибокого та всебічного розуміння. У педагогічній практиці вишів Китаю недостатньо склалися суб'єктно-суб'єктні відносини між викладачем і студентами та партисипативні відносини між ними в освітньо-виховній діяльності. Ці проблемні питання вимагають вирішення як у процесі професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта в цілому, так і під час формування в них емпатійної культури.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Гуманізація освіти. *Енциклопедія освіти*. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 156–158.
2. Лі Юанці. Емпатійний вектор у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва у КНР. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті : міжнар. періодичний зб. наук. праць*. Харків : ВННОТ, 2022. Вип. 4. С. 803–806. URL : <https://ol.world-ontology.org/Альманах-Онтологія-та-життя/зборники/>
3. Лі Яньхуей. Вища педагогічна освіта в Китаї: стан і тенденції розвитку. URL : <https://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-01/dissertaciya-gumanisticheskaya-napravlennost-modernizatsii-vysshego-pedagogicheskogo-obrazovaniya-v-rossii-i-kitae>